KOBİA-nın dəstək mexanizmlərinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi və təsirlərin ölçülməsi

SORĞU NƏTİCƏLƏRİ

2025

SORĞU HAQQINDA ÜMUMİ MƏLUMAT

KOBİA

Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi

Sorğu KOBİA-nın sifarişi əsasında «GMB Klaster Konsaltinq» MMC şirkəti tərəfindən keçirilmişdir.

BU SORĞUDA 203 KOB subyekti İŞTİRAK ETMİŞDİR.

Sorğu 13.10.2025- 03.11.2025-ci il tarixlərində keçirilmişdir.

Sorğudakı cavablar göstərir ki, sahibkarların tələbləri çox aydındır: KOBİA-nın dəstəyi dəyərlidir, amma miqyas, sürət, praktiklik və bürokratiya sahəsində ciddi təkmilləşdirmələrə ehtiyac var.

Sahibkarların Əsas Narahatlıqları Bürokratiya və sənədləşmə yükü, Startup şəhadətnaməsinin təsirsizliyi, Zəif kommunikasiya və Proqramların miqyasının azlığıdır.

Azlıq təşkil edən bir qrup sahibkar isə Şəffaflıqla bağlı narazılıqları, Dəstəyin real biznes ehtiyacına uyğun olmaması və Prototip → Final məhsul mərhələsində boşluqlar olduğunu qeyd edib.

STATİSTİK GÖSTƏRİCİLƏR

1.Müəssisənin fəaliyyət göstərdiyi iqtisadi rayon

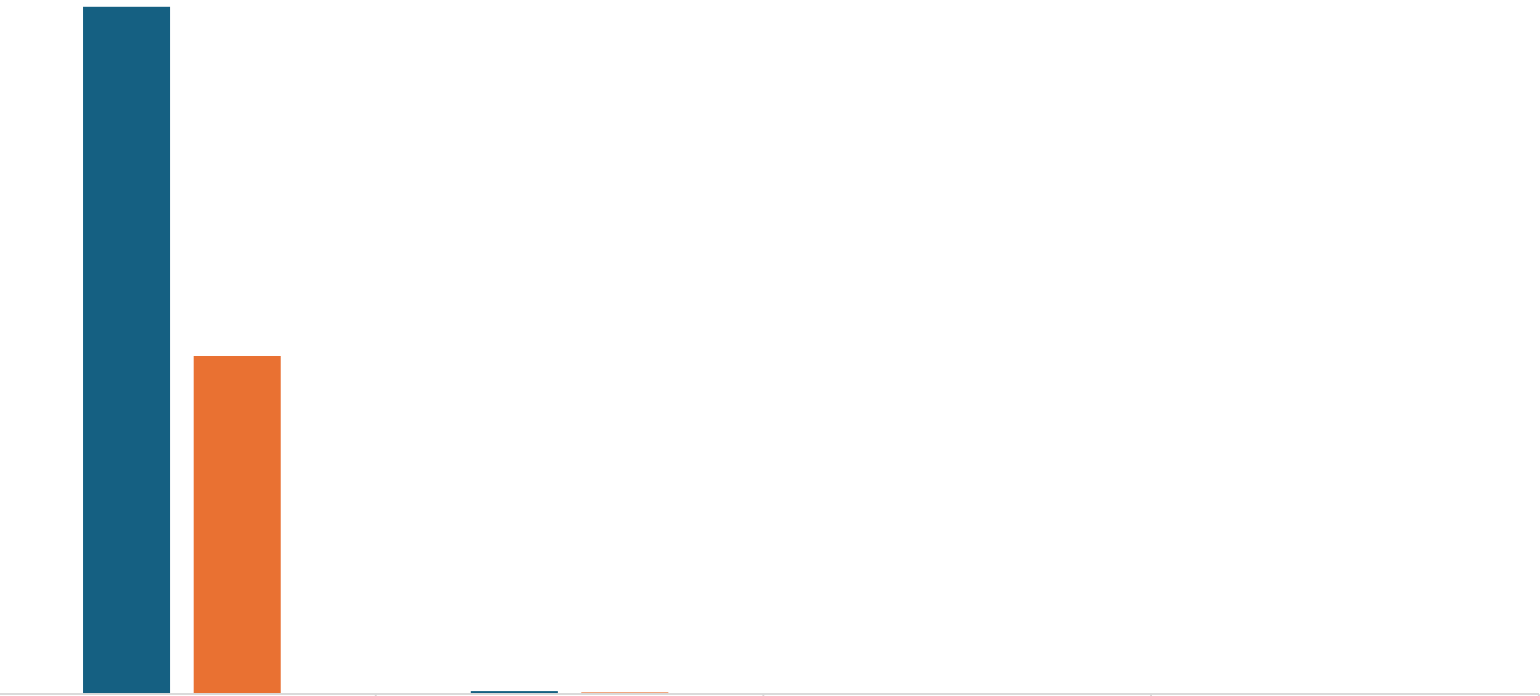

	Bakı	Qazax-Tovuz		
Say	202	1		
Faiz	99.5	0.5		

2.Hüquqi statusu

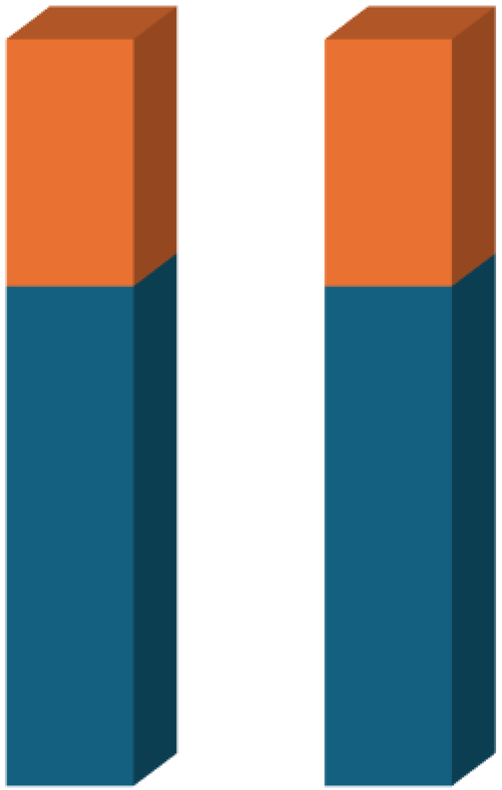

	Hüquqi şəxs	Fiziki şəxs		
Faiz	66	34		
Say	134	69		

3.Fəaliyyət sahələri

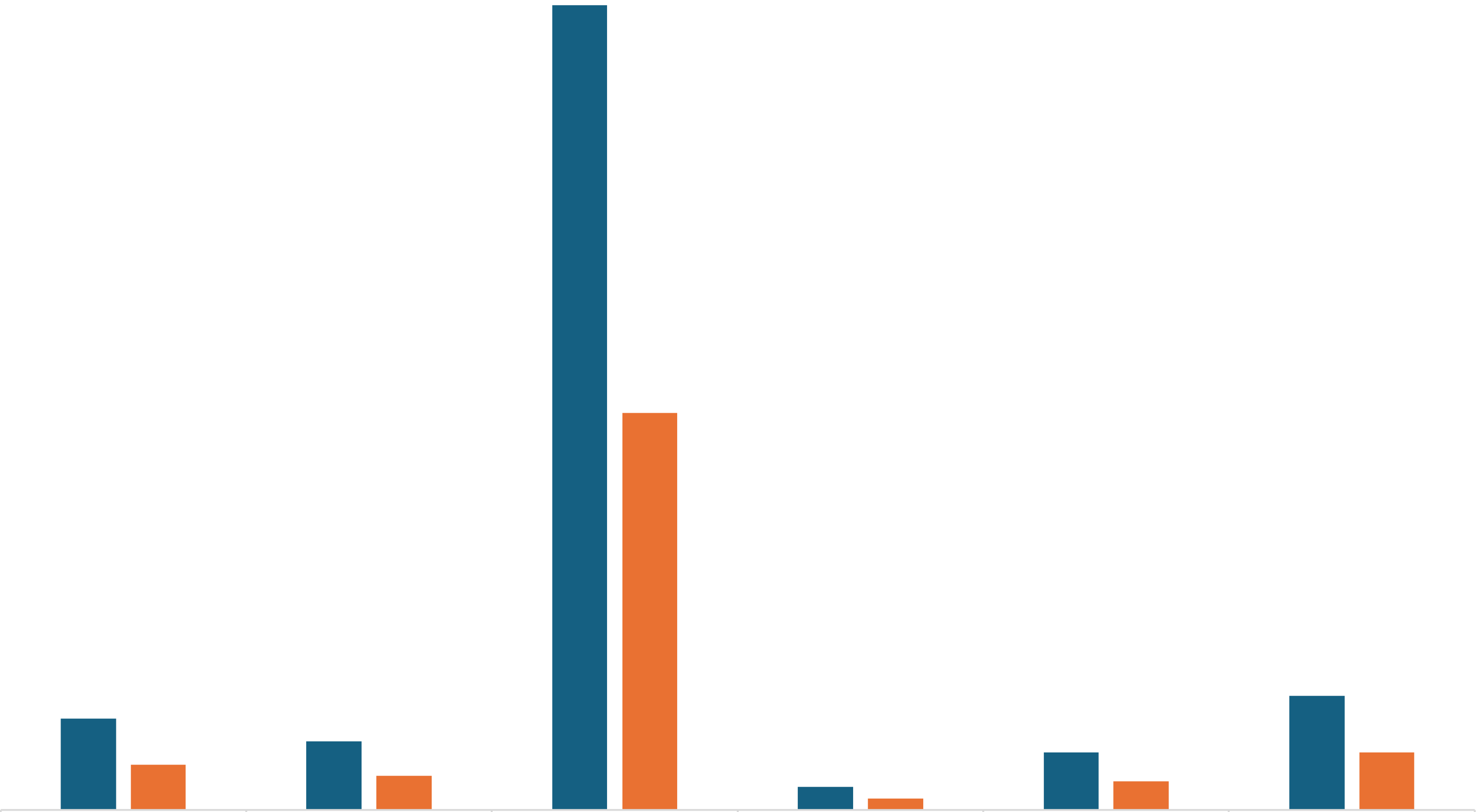

	İstehsal	Ticarət	Xidmət	Kənd təsərrüfatı	Təhsil	Digər
Say	16	12	141	4	10	20
Faiz	7.9	5.9	69.5	2	5	10

4. Müəssisəniz neçə ildir fəaliyyət göstərməkdədir?

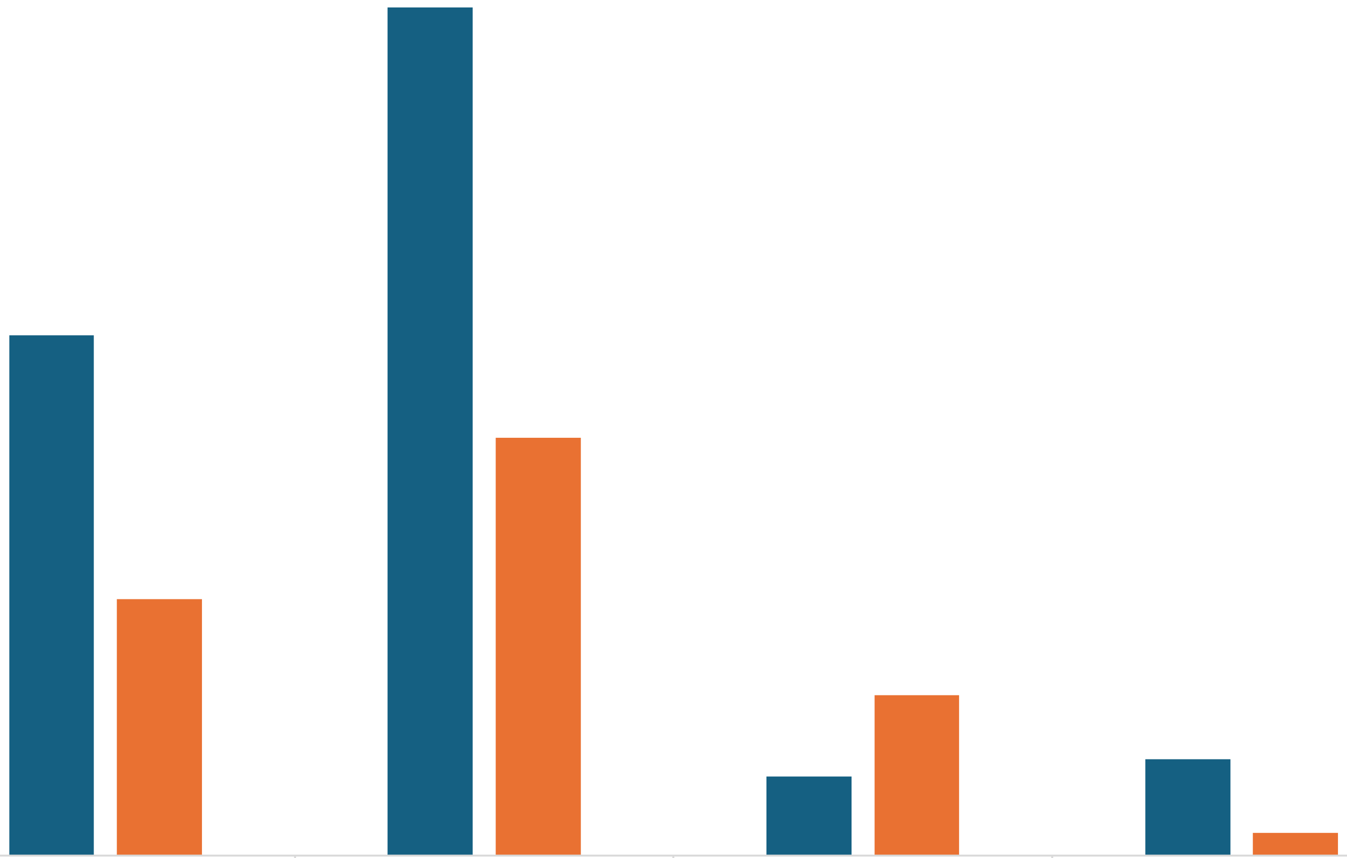

	1 ildən az	1-5 il	6-10 il	11 il və daha çox
Say	65	106	9.9	12
Faiz	32	52.2	20	2.8

5. Müəssisənizdə neçə nəfər işçi çalışır?

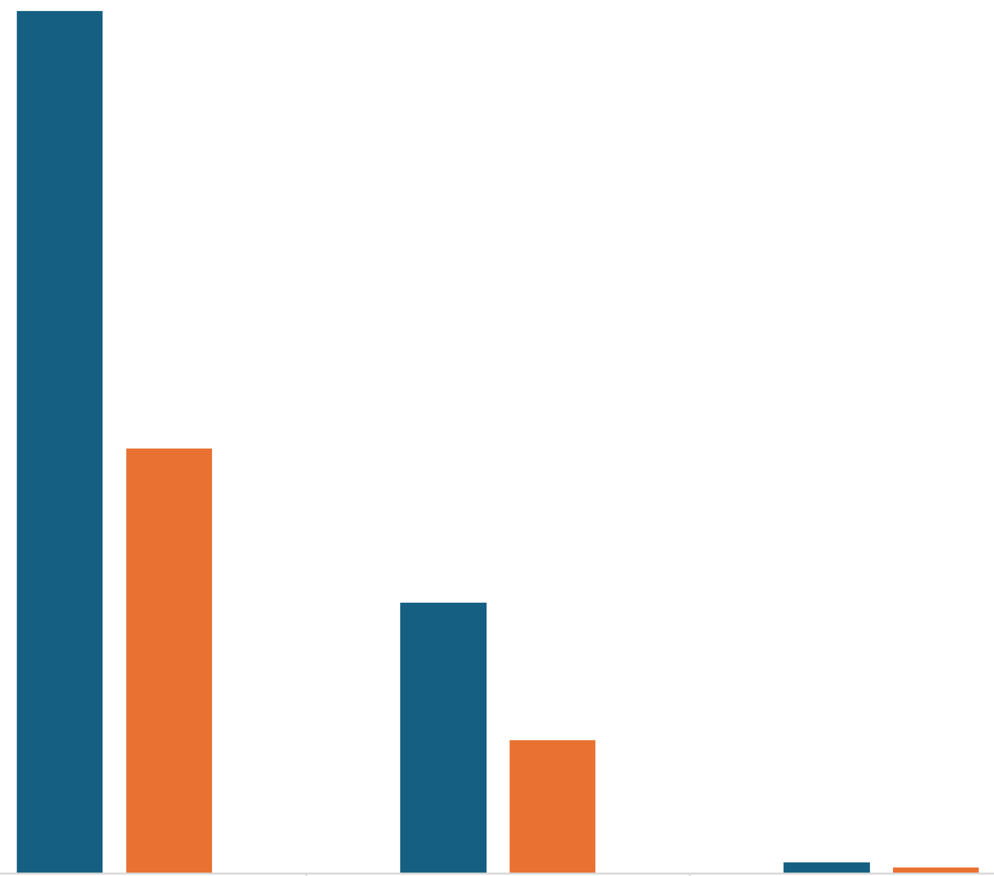

	1-10 aralığında	11-50 aralığında	51-250 aralığında	
Say	153	48	2	
Faiz	75.4	23.6	1	

Sorğuda iştirak edən:

	Say	Faiz (%)
Sahibkar	155	76.4
Direktor/rəis/müdir	46	22.7
Şöbə (departament) müdiri	2	1

7. Sahibkarlıq fəaliyyətində idarəetmə təcrübəniz nə qədərdir?

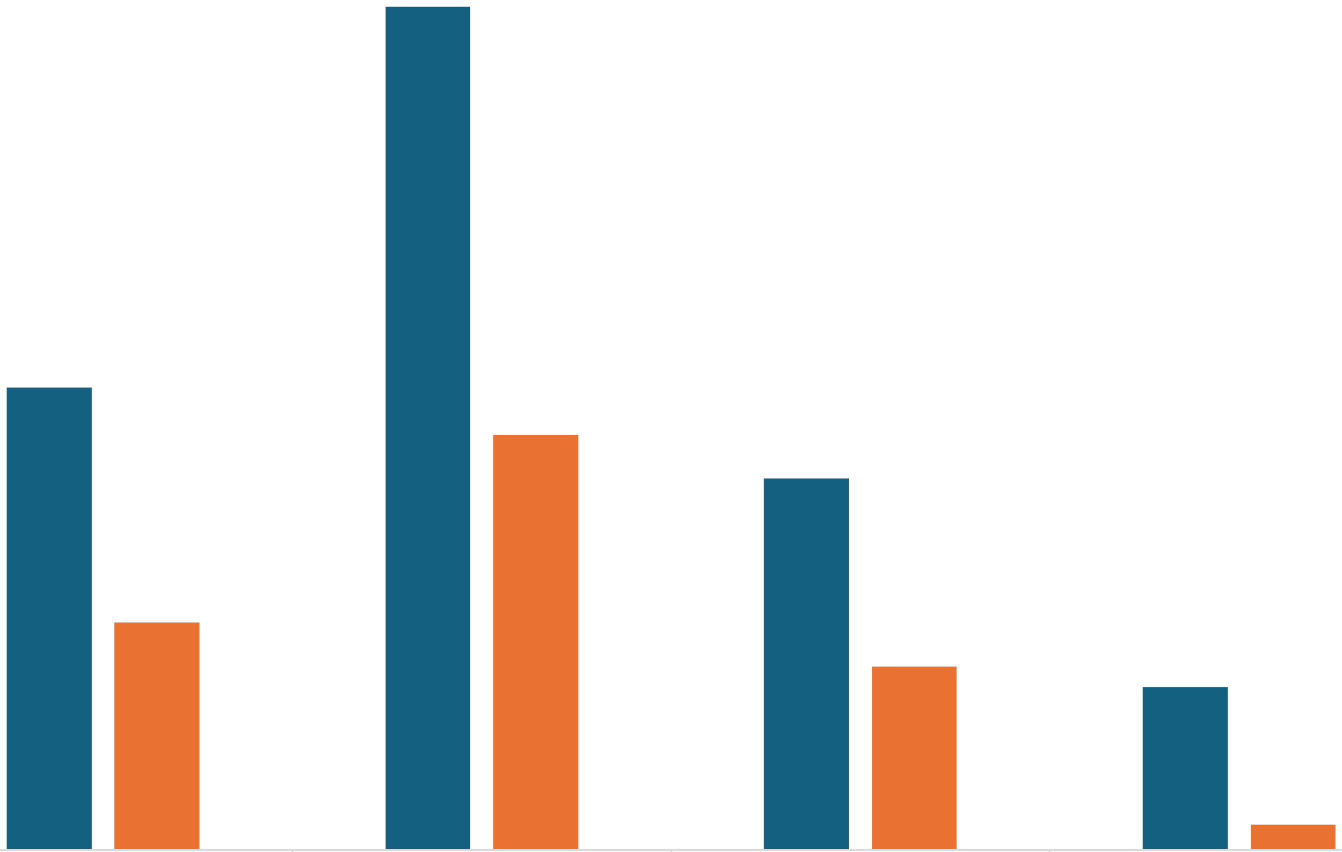

	1 ildən az	1-5 il	6-10 il	11 il və daha çox
Say	51	93	41	18
Faiz	25.1	45.8	20.2	2.8

8. Cinsiniz?

	Qadın	Kişi		
Faiz	11.3	4.4		
Say	23	180		

9. Təhsiliniz?

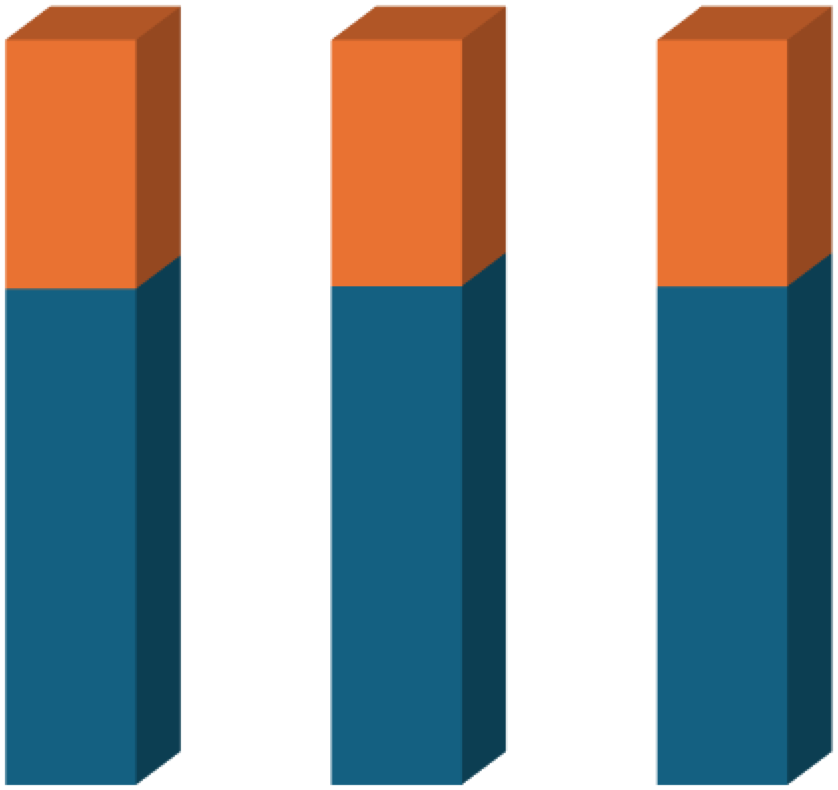

	Tam orta təhsil	Bakalavr	Magistratura və ya Doktorantura	
Faiz	2.5	43.3	54.2	
Say	5	88	110	

KOBİA-nın hansı dəstək mexanizmləri ilə tanışsınız?

	Say	Faiz (%)
KOB evlərində "bir pəncərə" xidmətləri	66	32.5
Qrant və maliyyə dəstəyi proqramları	103	50.7
Təlim və maarifləndirmə proqramları	86	42.4
KOB könüllüləri və mentorluq xidmətləri	58	28.6
Startap və innovasiya təşəbbüslərinin dəstəyi	99	48.8
İxrac və beynəlxalq əməkdaşlıq təşviqi	21	10.3
Digər	5	2.5

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

KOBİA-nın regionlarda fəaliyyətindən xəbərdarsınızmı?

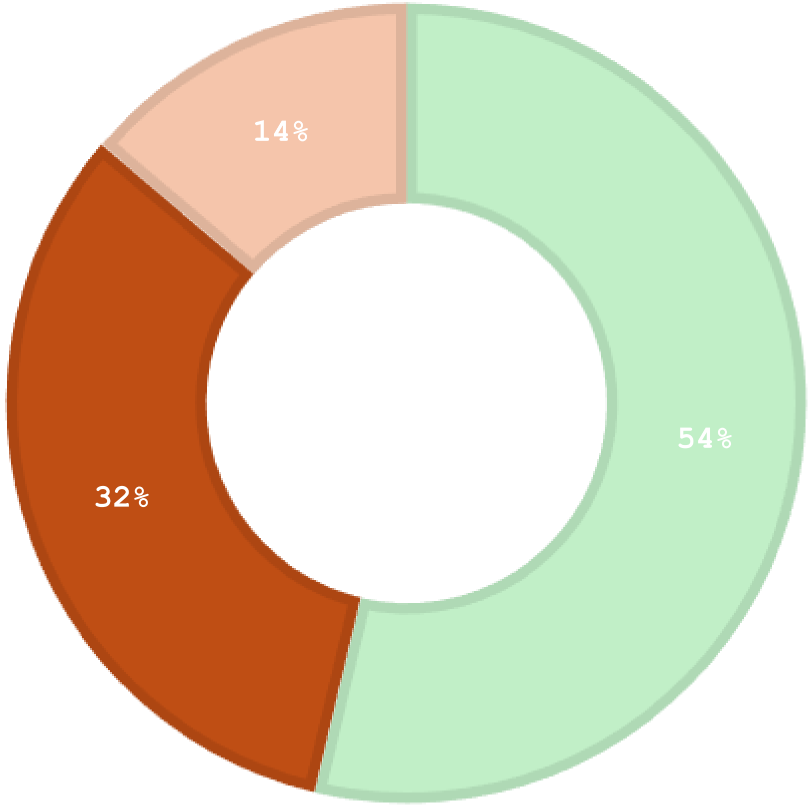

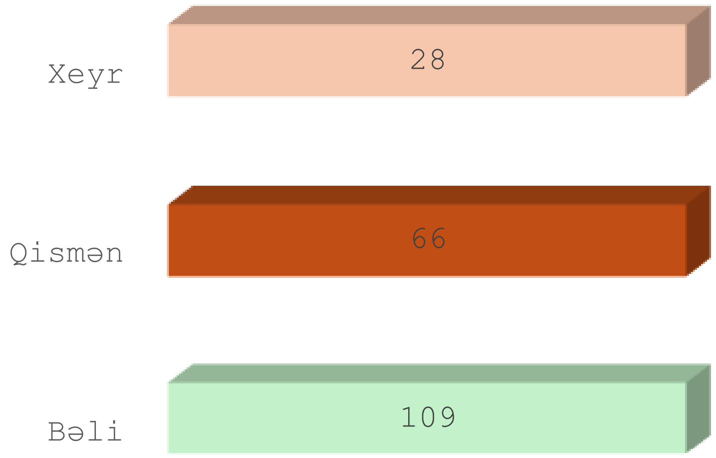

KOBİA-nın hansı dəstək tədbirindən yararlanmışsınız?

	Say	Faiz (%)
Təlim və seminar proqramları	39	19.2
Qrant və maliyyə dəstəyi	84	41.4
Məsləhət və mentorluq xidmətləri	16	7.9
İnnovasiya və startap dəstəyi	40	19.7
KOB evlərində göstərilən xidmətlər	15	7.4
Beynəlxalq əməkdaşlıq layihələri	4	2
Digər	71	35.1

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

İştirak etdiyiniz proqramın ümumi keyfiyyətini necə qiymətləndiririrsiniz?

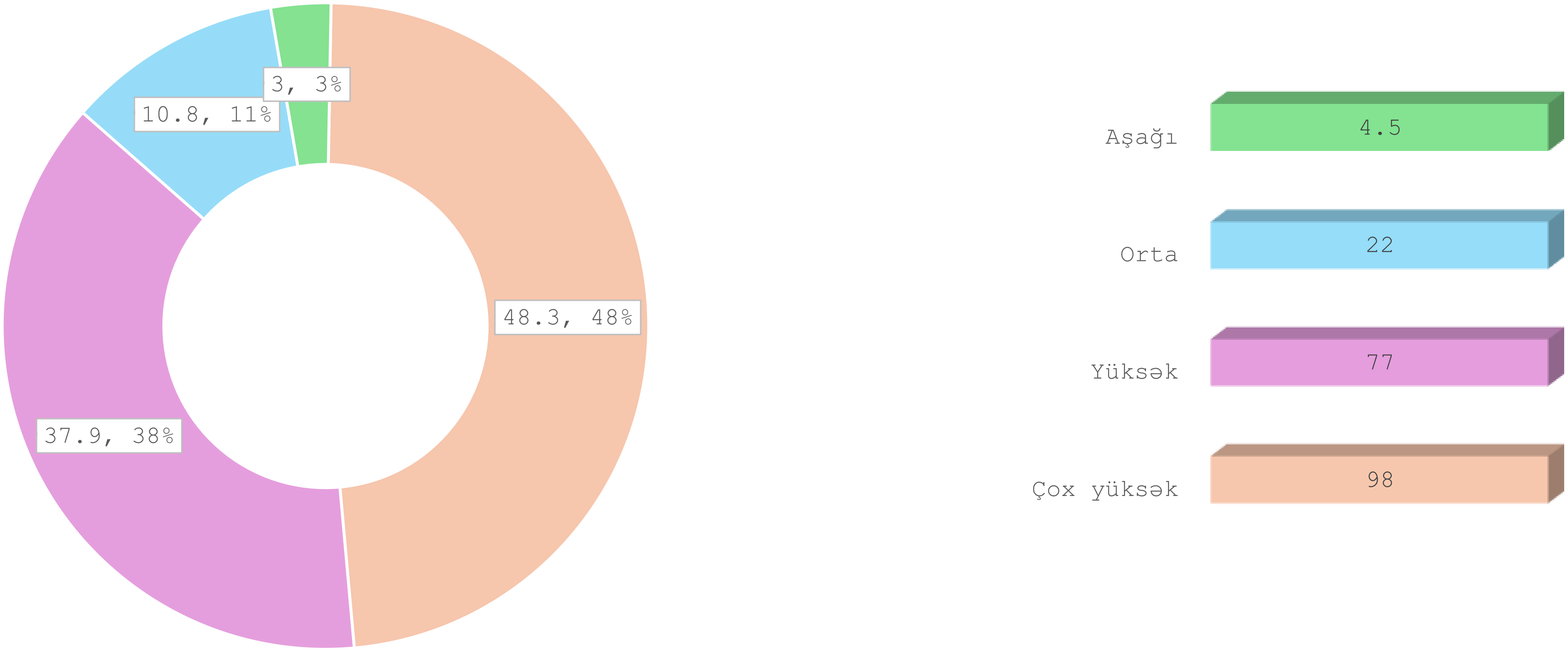

KOBİA-nın təlim və maarifləndirmə proqramları sizə praktik fayda veribmi?

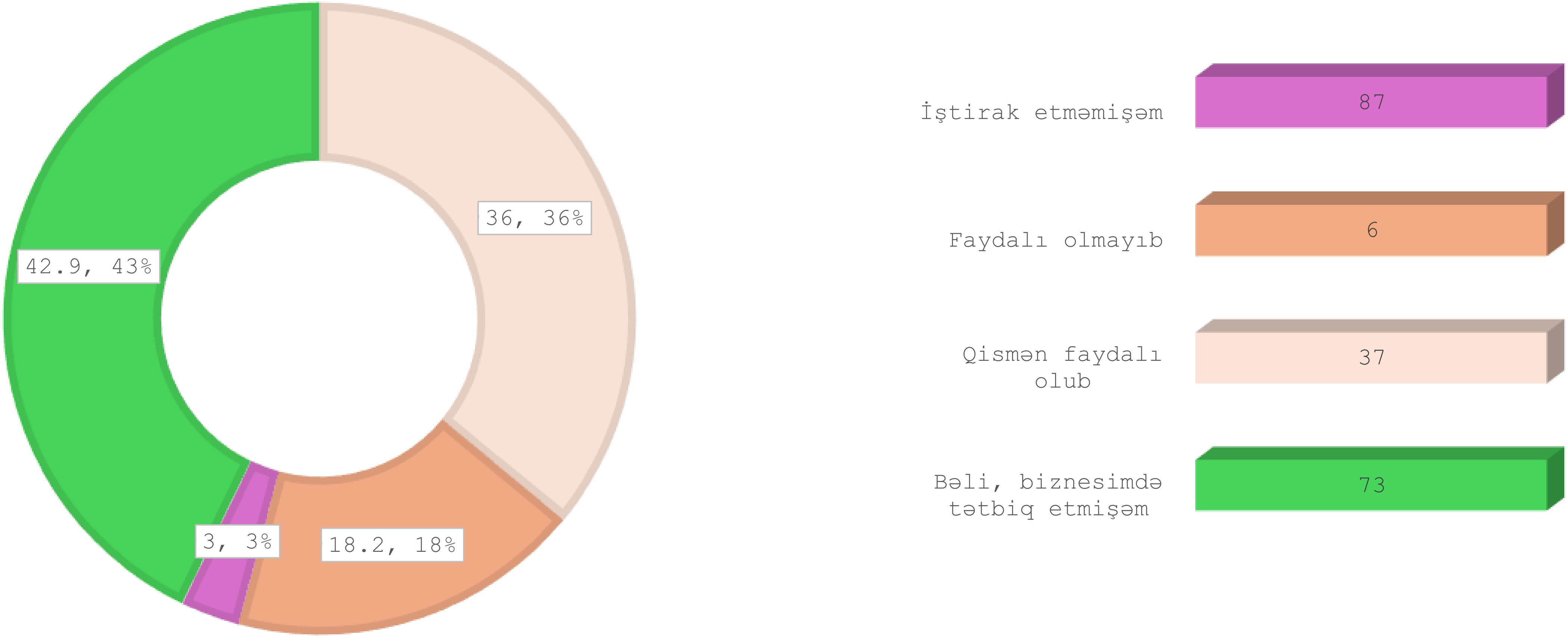

KOBİA-nın dəstək mexanizmlərinin ümumi səmərəliliyini necə qiymətləndirirsiniz?

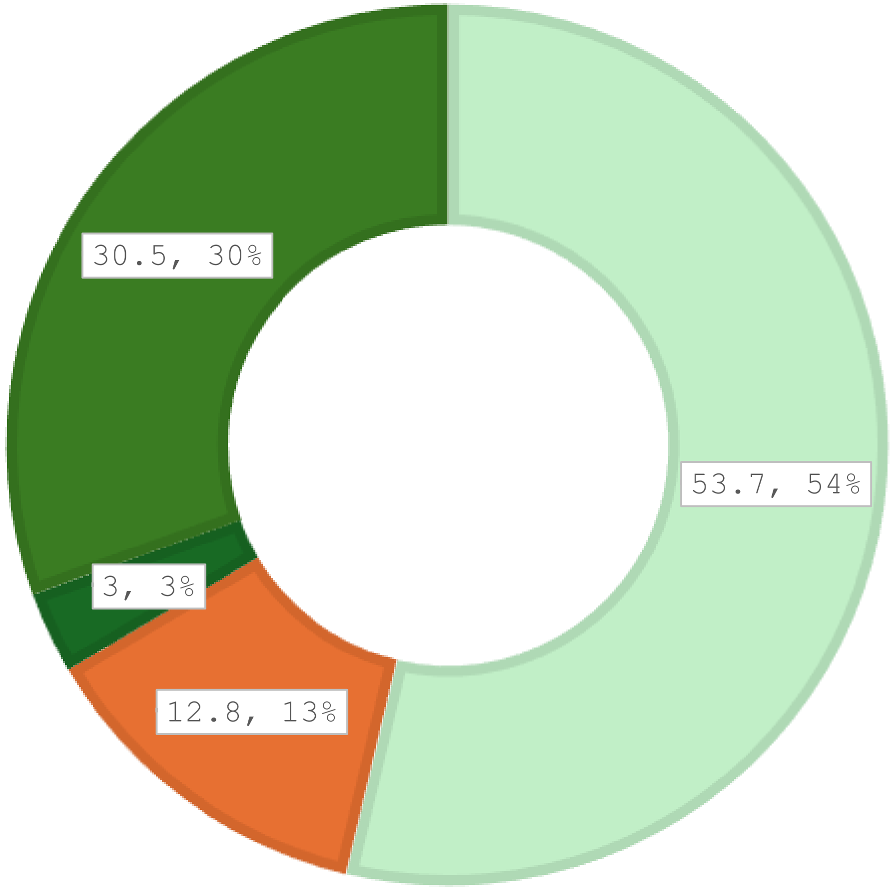

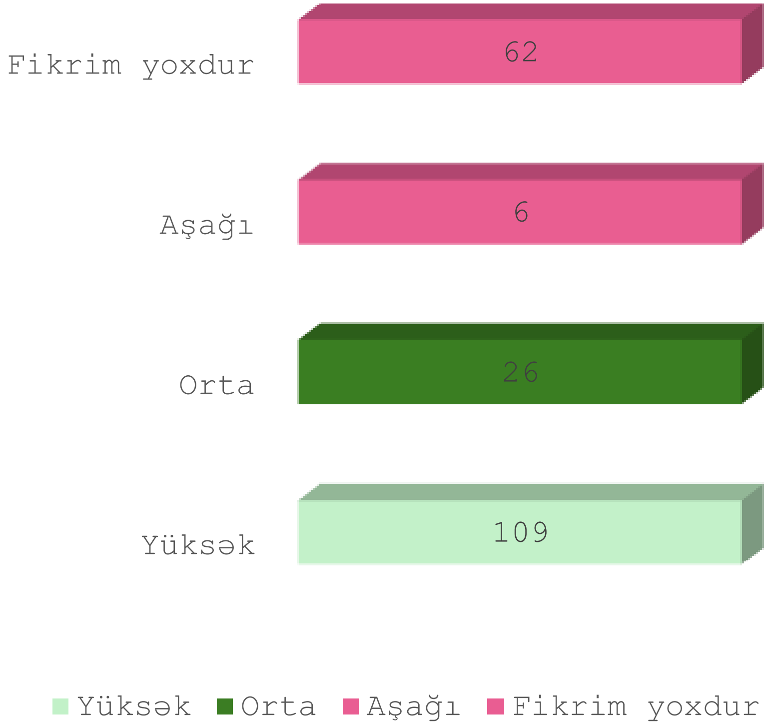

KOBİA-nın təqdim etdiyi dəstək sizə hansı istiqamətlərdə real təsir göstərib?

	Say	Faiz (%)
Biznesin böyüməsi və gəlirin artması	57	28.1
Yeni iş yerlərinin açılması	24	11.8
Rəqəmsallaşmanın təşviqi	20	9.9
Yeni bazarlara çıxış	16	7.9
İdarəetmədə təkmilləşmə	61	30
Hələ təsir hiss olunmur	80	39.4

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

Qrant və maliyyə dəstəyi mexanizmlərini necə qiymətləndirirsiniz?

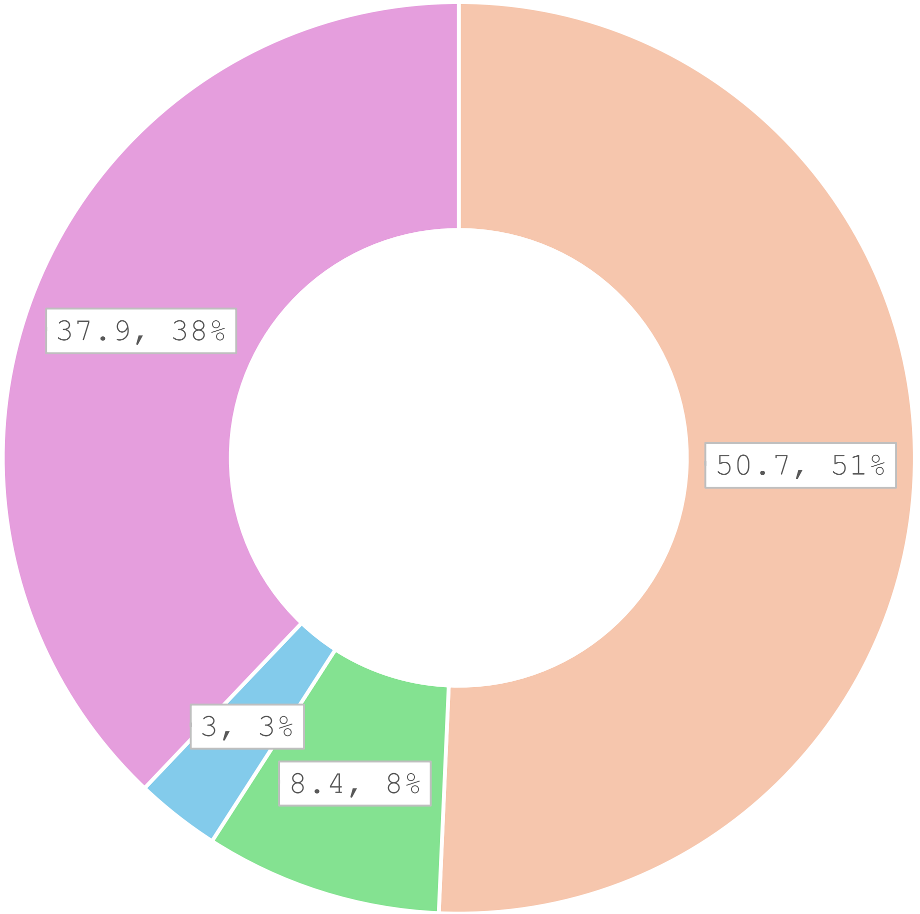

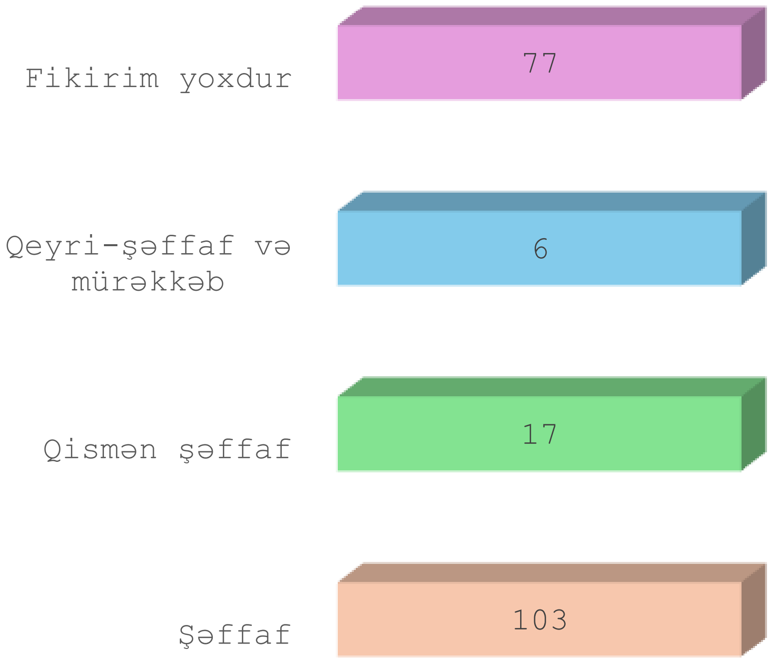

Təlim proqramlarının keyfiyyət səviyyəsi:

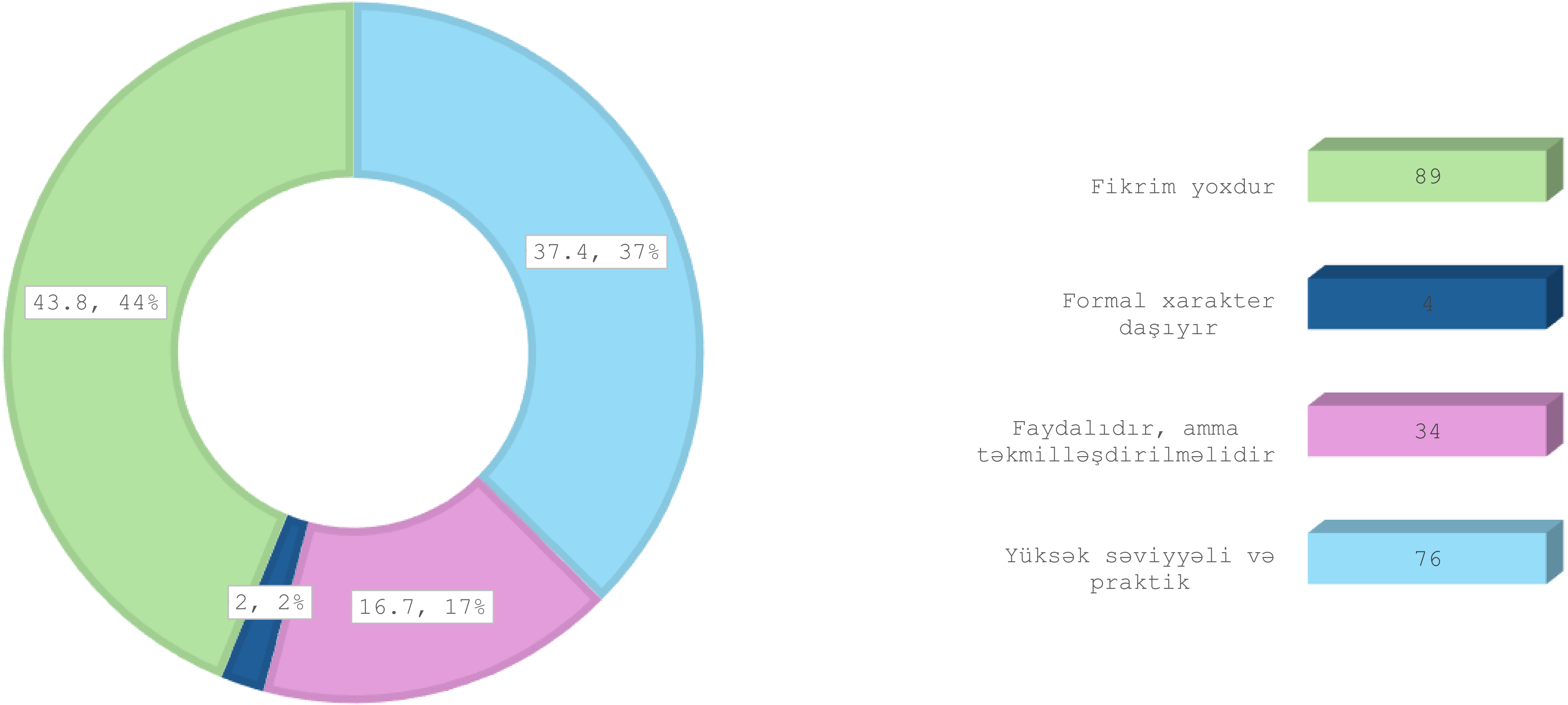

KOB evlərində göstərilən xidmətlərin (vergi, gömrük, qeydiyyat və s.) səviyyəsi ilə məmnunluq dərəcəniz:

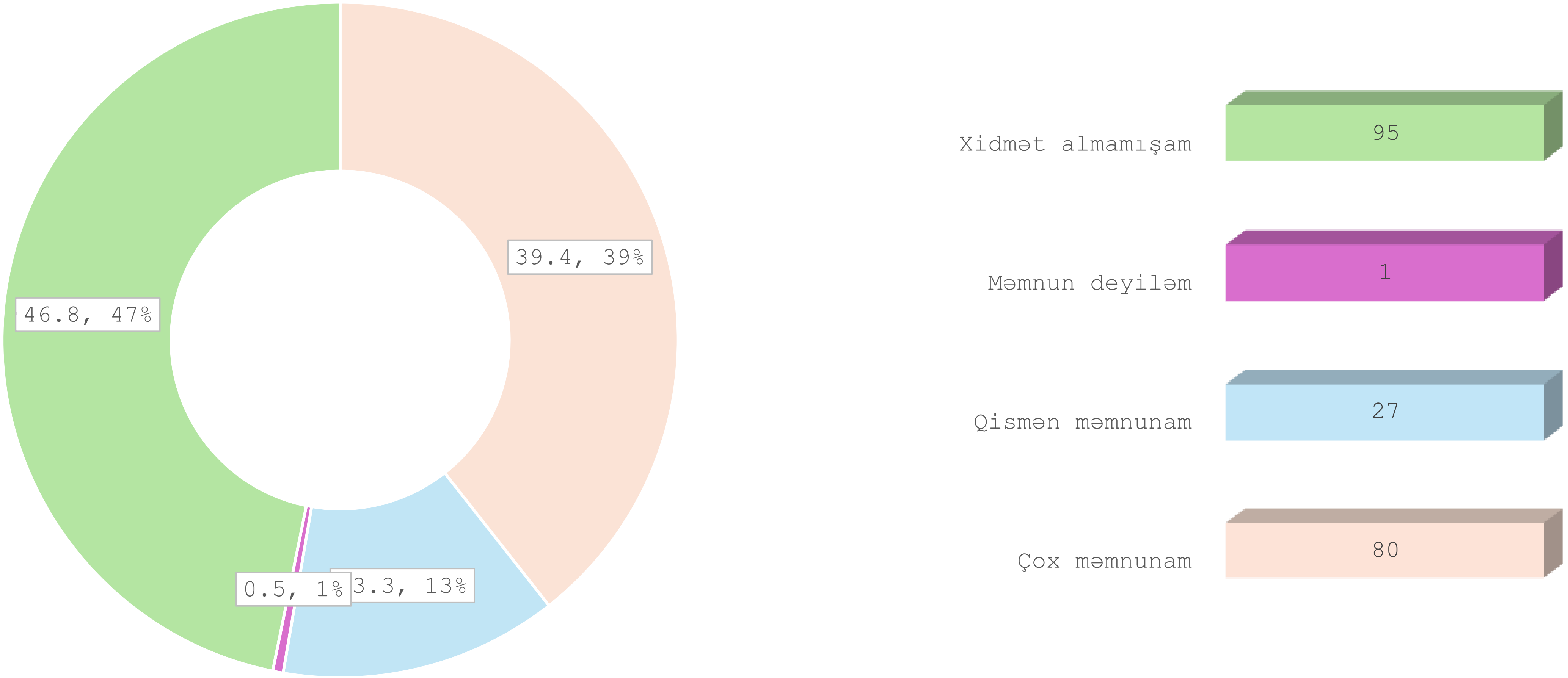

KOBİA-nın fəaliyyətində hansı sahə daha səmərəlidir?

	Say	Faiz (%)
Təlim və maarifləndirmə	95	46.8
Qrant və maliyyə dəstəyi	94	46.3
KOB evləri	53	26.1
Beynəlxalq əməkdaşlıq	40	19.7
Startap və innovasiya dəstəyi	61	30

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

KOBIA proqramlarına müraciət zamanı hansı çətinliklərlə qarşılaşmısınız?

	Say	Faiz (%)
Müraciət prosesi mürəkkəbdir	52	25.6
Şəffaflıqla bağlı narahatlıqlar	21	10.3
Məlumat çatışmazlığı	56	27.6
Qəbul meyarları qeyri-dəqiqdir	27	13.3
Texniki və sənədləşmə problemləri	79	38.9
Digər	37	18.5

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

KOBİA-nın proqramları haqqında məlumatı əsasən haradan əldə edirsiniz?

	Say	Faiz (%)
Rəsmi KOBİA saytı	136	67
Sosial media	133	65.5
Digər sahibkarların tövsiyəsi	18	8.9
KOB evlərindən	7	3.4
Digər	3	1.5

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

KOBİA-nın dəstəyindən sonra biznes fəaliyyətinizdə hansı dəyişikliklər müşahidə etmisiniz?

	Say	Faiz (%)
Gəlir artıb	24	11.8
Yeni məhsul/xidmət yaradılıb	62	30.5
İşçilərin sayı artıb	14	6.9
Yeni bazarlara çıxış əldə olunub	68	33.5
Heç bir dəyişiklik olmayıb	69	34

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

KOBİA-nın dəstəyinin uzunmüddətli təsiri varmı?

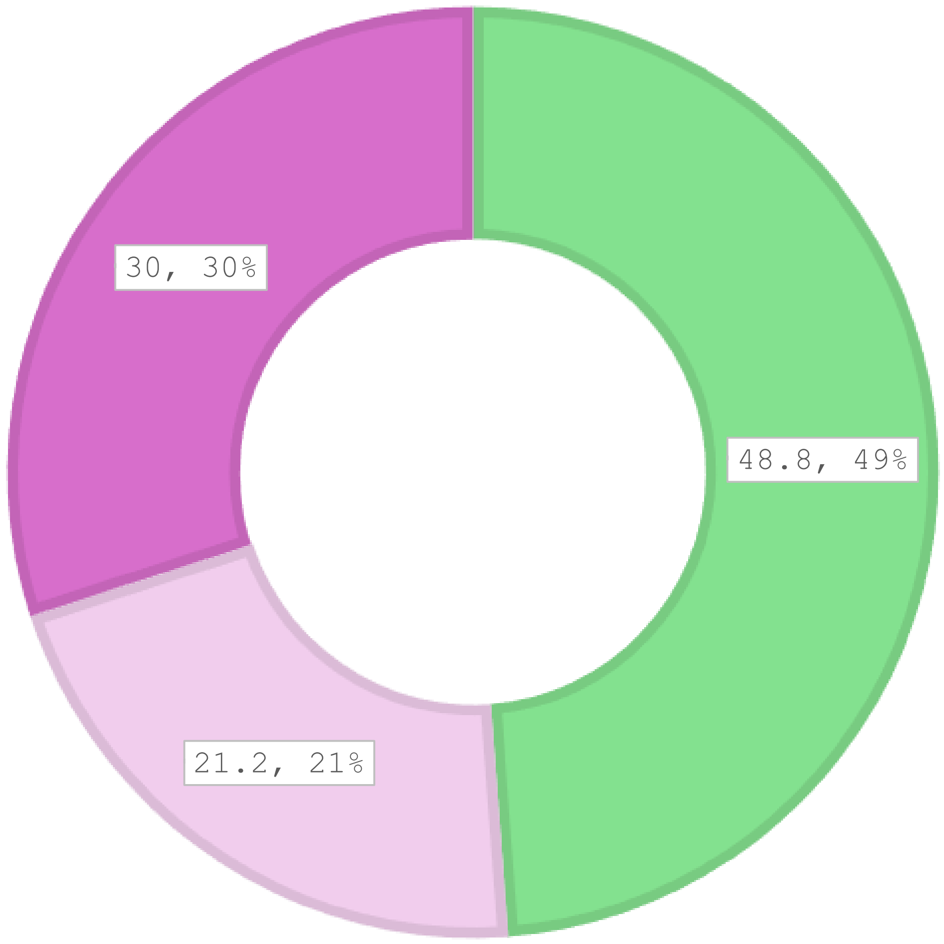

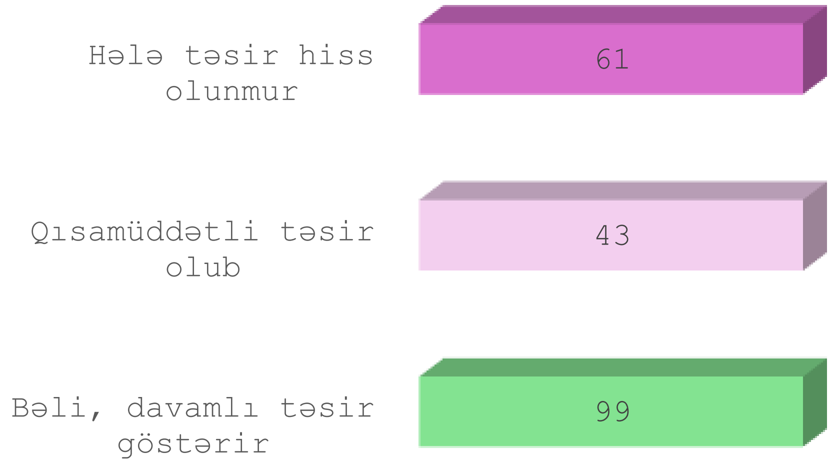

KOBİA-nın dəstəyini digər dövlət və ya özəl proqramlarla müqayisə etsəniz, necə qiymətləndirərdiniz?

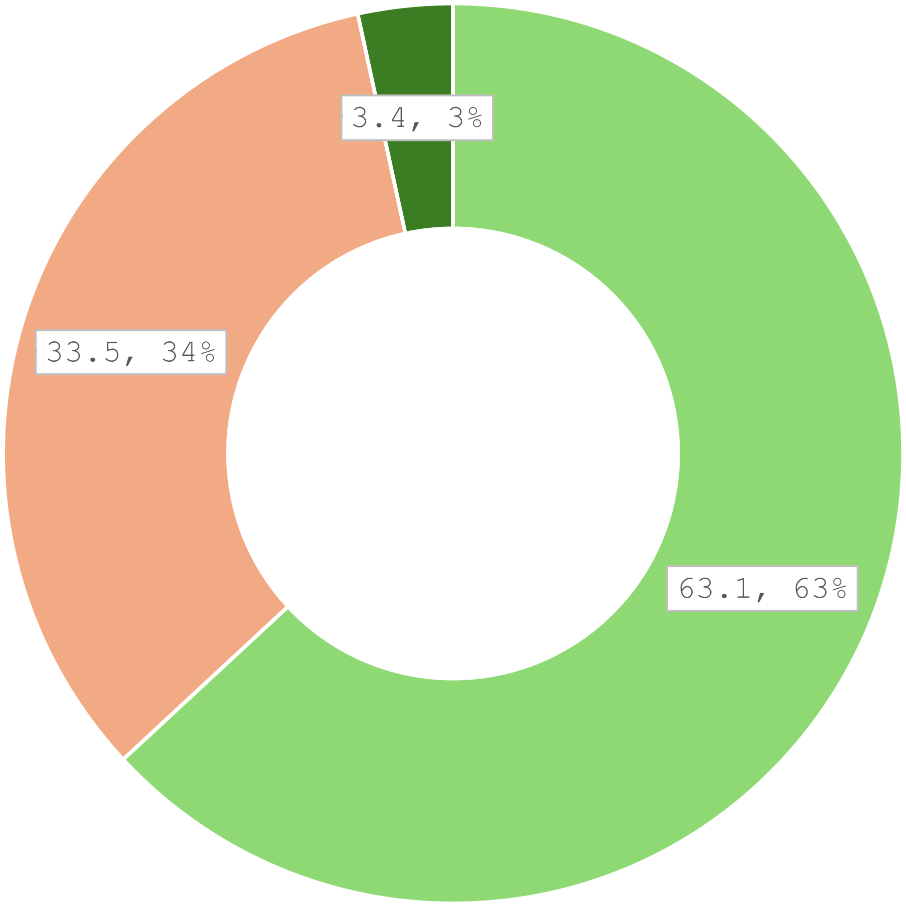

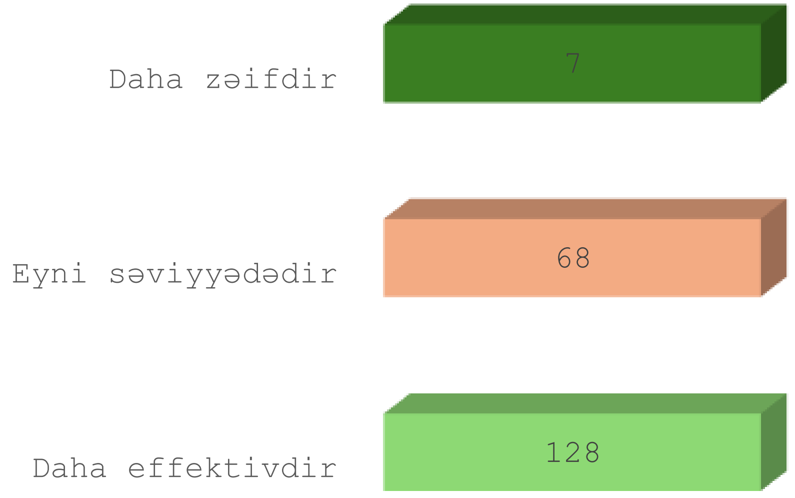

KOBİA-nın fəaliyyətini daha effektiv etmək üçün hansı dəyişiklikləri vacib hesab edirsiniz?

	Say	Faiz (%)
Müraciət mexanizmlərinin sadələşdirilməsi	86	42.4
Qrant və dəstək proqramlarında şəffaflığın artırılması	63	31
Regionlarda KOB evlərinin sayının artırılması	28	13.8
Daha çox praktiki təlim və mentorluq proqramları	79	38.9
Startap və innovasiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi	79	38.9

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

KOBİA-nın xidmətlərindən istifadə etməyən sahibkarların əsas səbəbləri nələr ola bilər?

	Say	Faiz (%)
Məlumat azlığı	98	48.3
Bürokratik prosedurlar	27	13.3
İnamsızlıq	78	38.4
Uyğun proqramların olmaması	102	50.2
Digər	4	2

Bu suala respondentlər bir neçə cavab verə bilib

Ümumilikdə KOBİA-nın fəaliyyətindən məmnunluq səviyyənizi necə qiymətləndirirsiniz?

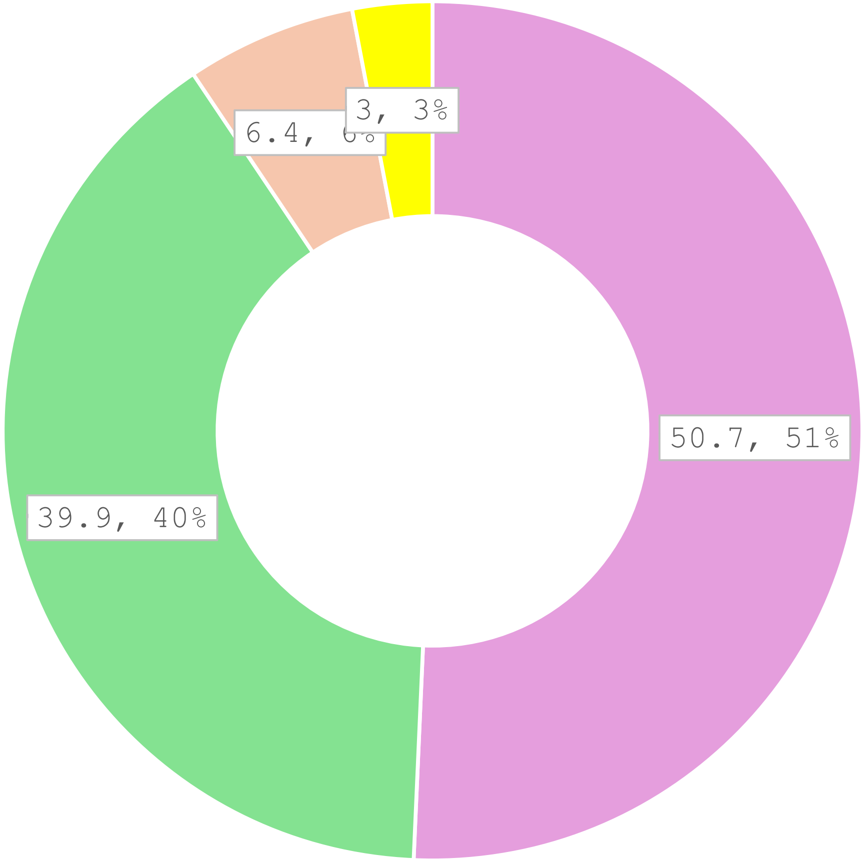

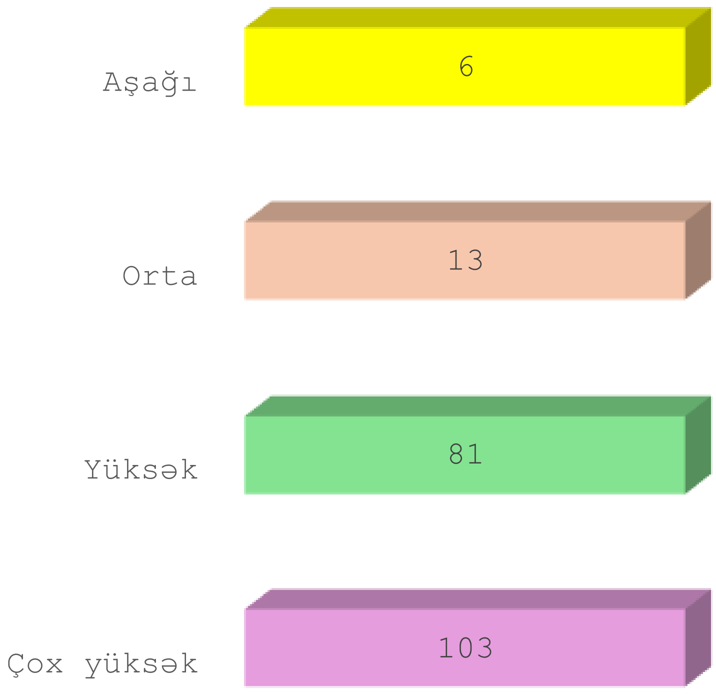

Yararlandığınız KOBİA-nın dəstək mexanizmlərini 5 ballıq sistemlə qiymətləndirin: (açıq sual)

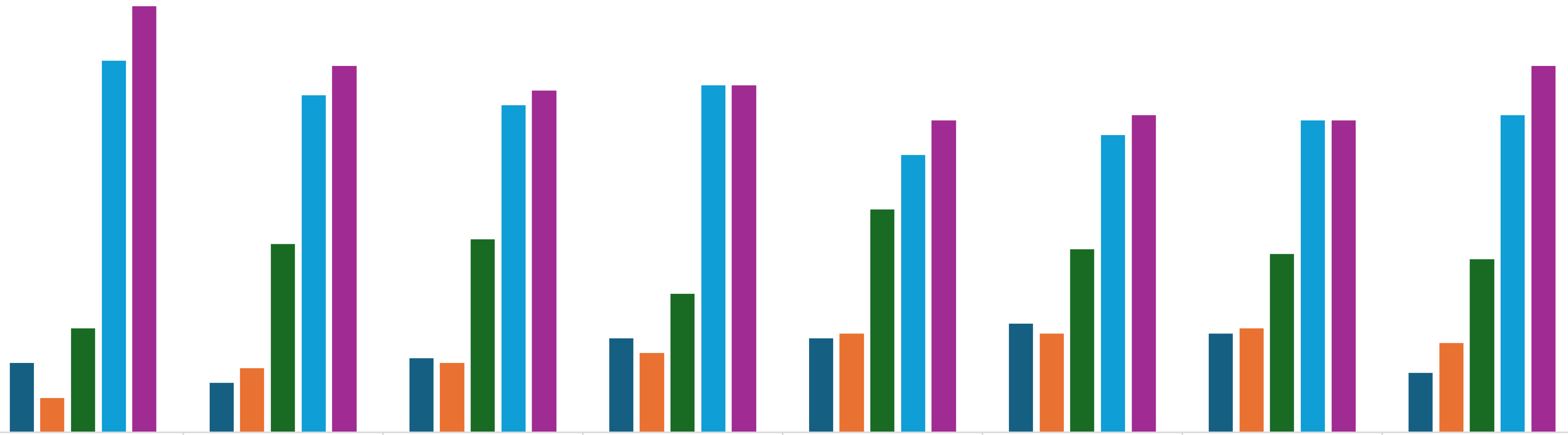

	Qrant dəstəyi	Startap şəhadətnaməsi	Daxili bazar araşdırması	Sərgi və yarmarkalarda iştirak	İnvestisiya təşviqi sənədi	İri ticarət şəbəkələrinə çıxış	KOB klaster şəhadətnaməsi	Təlim və məsləhət xidməti
1 bal	14	10	15	19	19	22	20	12
2 bal	7	13	14	16	20	20	21	18
3 bal	21	38	39	28	45	37	36	35
4 bal	75	68	66	70	56	60	63	64
5 bal	86	74	69	70	63	64	63	74

1 bal 2 bal 3 bal

YEKUN NƏTİCƏLƏR

Sorğunun nəticələrinə əsasən, sahibkarların əksəriyyətinin ortaq istəklərinin

Daha çox maliyyə,

Daha sadə proseslər,

Daha operativ kommunikasiya,

Real startap dəstəyi,

İnvestor cəlbi

və

Regionlara bərabər xidmət

olduğunu asanlıqla müşahidə etmək mümkündür.

TƏKLİFLƏR

Müraciət və sənədləşmə prosesinin sadələşdirilməsi

- Qrant və dəstək proqramlarına müraciət formalarının sadələşdirilməsi
- Elektron müraciət sistemi təkmilləşdirilməsi, sənəd tələblərinin azaldılması
- "Necə müraciət etməli?" adlı aydın bələdçi hazırlanması
- Sənəd nümunələrinin paylaşılması
- Müraciətlərə cavab müddəti konkret qaydalarla (məsələn, maksimum 15 iş günü) müəyyən edilməsi sahibkarların sənədləşdirmə prosesi barəsindəki narazılıqlarını xeyli azaldacaqdır.

Əlaqə və kommunikasiya kanallarının təkmilləşdirilməsi

- Sahibkarlarla operativ əlaqə üçün “hotline” və ya “chat support” sistemi qurulması
- Müraciət statuslarını izləmək üçün onlayn platforma yaradılması
- Regionlardakı sahibkarlar üçün **davamlı məlumatlandırma kampaniyaları** keçirilməsi
- Müraciətlərə daha operativ cavab verilməsi
- SMS və e-poçt ilə avtomatik status bildirişləri bu mövzuda sahibkarlara yararlı olacaqdır.

Maliyyə dəstəyi alternativlərinin artırılması

Qrant büdcəsinin artırılması

Aşağı faizli kredit mexanizmləri

Faiz subsidiyası

Banklarla dövlət zəmanətli proqramlar

"İnvestor günləri"nin təşkili və xarici akseleratorlarla əməkdaşlıq məqsədəuyğun görünür.

Təlim və məsləhət xidmətlərinin artırılması

- Təlimlərin daha çox **real biznes problemlərinə, maliyyə idarəçiliyinə, vergi və mühasibatlığa** yönəlməsi
- Praktiki mentorluq və "peer-to-peer learning" proqramları yaradılaraq uğurlu sahibkarların təcrübələrinin paylaşılması
- Regionlarda təlimlərin sayının artırılması və interaktiv formatda keçirilməsi
- Daha çox praktik və sahəyə uyğun təlimlər (məsələn: Kənd təsərrüfatı istehsalı, İT məhsul hazırlığı, Eksport prosedurları, Maliyyə idarəetməsi, vergi və mühasibatlıq sahələrində) keçirilməsi sahibkarların qeyd etdiyi bir çox problemin həllinə fayda verəcəkdir.

Startap və ixrac dəstəyinin gücləndirilməsi

- Startap şəhadətnaməsi olan şirkətlər üçün **yerli və beynəlxalq sərgilərdə ədalətli iştirak** imkanları yaradılması
- KOBİA-nın dövlət qurumları ilə birlikdə **ixrac yönümlü startapların** bazar araşdırması və məhsul testinə dəstək verməsi
- Startapların məhsullarından istifadə edərək dövlət sifarişlərində onlara üstünlük verilməsi ("local product first" siyasəti)
- Gömrük, vergi və digər dövlət qurumları ilə koordinasiya yaradılması
- "Startap sürətləndirmə paketi" kimi Mentorluq, İnvestor məsləhətləşmələri, Bazar giriş dəstəyi, Texniki konsultasiyanı əhatə edən proqlamlar yaradılması effektiv nəticələr verəcəkdir.

Regionlarda dəstək infrastrukturunun genişləndirilməsi

- KOB evlərinin sayı artırılsın və regionlarda KOBİA nümayəndəliklərnin daha aktiv fəaliyyət göstərməsi
- Regionlardakı sahibkarların ehtiyaclarına uyğun lokal qrant və təlim proqramlarının tətbiq edilməsi
- Kənd təsərrüfatı və aqro-startaplar üçün ayrıca dəstək mexanizmlərinin yaradılması
- Regional maarifləndirmə turlarının, KOBİA mobil komandalarının təşkili regiondakı sahibkarların narazılıq göstərdiyi əksər mövzularda kömək göstərəcəkdir.

İnvestisiya və klasterləşmə sahəsində yeni yanaşma

KOBİA-nın dövlət və özəl sektor arasında **investisiya vasitəçiliyi** rolunu gücləndirməsi

Klasterləşmə proqramlarının real sektor tələblərinə uyğun yenidən dizayn edilməsi

Gömrük və ixrac prosedurları ilə bağlı sahibkarların səsini çatdıran **tənzimləyici forumlar** təşkil edilməsi

Monitorinq və qiymətləndirmə mexanizmlərinin gücləndirilməsi

- Sahibkarların fikirlərinin toplanması üçün mütəmadi rəy sorğuları keçirilməsi
- KOBİA-nın fəaliyyəti üzrə illik **effektivlik hesabatı** hazırlanaraq ictimaiyyətə təqdim olunması
- Proqramların təsirinin konkret göstəricilər (iş yerlərinin sayı, ixrac artımı, dövriyyə artımı və s.) ilə ölçülməsi

TƏŞƏKKÜRLƏR !